

F. M. BIJLEFELD
Willemstraat 69
9725 JB GRONINGEN

KEES

Maandblad voor SINCLAIR gebruikers

Deze maand o.a.:

- de C.S.L. databank
een gratis toegankelijke databank voor iedereen!!
- nieuws
- tips
- listings
- uitgebreide handleiding MASTERFILE deel 1

Nummer: 13 oktober 1985

Dit is een uitgave van de
COMPUTER SERVICE LIJN
Lavendelstraat 19
2563 PP 's-Gravenhage
telefoon 070 - 231174
Vidibus: 400011799
Giro: 5479488

Vaste medewerkers:

A. Beenen
A.R. van Raam
T. v.d. Brink
H. Boon
Eindredactie:
A. Eijgenraam

Wordt per abonnement en in de losse verkoop verspreid in de BeNeLux. Abonnementen kunnen elke maand ingaan met een opzegtermijn van 3 maanden, schriftelijk.

Een abonnement duurt tenminste 12 nummers. Wordt bij geen opzegging automatisch verlengd.

Dit maandblad stelt zich ten doel om alle Sinclair gebruikers te voorzien van wetenswaardigheden over hun computer, zonder enige binding aan een gebruikersgroep.

Wel staat ons blad open voor alle publikaties van gebruikersgroepen dit ter beoordeling van de redactie. Alle ingezonden listings, publikaties e.d. vallen onder de verantwoording van de inzender. Overname van artikelen toegestaan na contact met de uitgever, mits met bronvermelding.

Alweer oktober, wat gaat alles snel. Dit is nummer dertien, het eerste nummer van onze tweede jaargang!

In dit nummer weer tal van nieuwtjes, tips en andere wetenswaardigheden.

Als grootste nieuwtje kondig ik, niet zonder enige trots, de C.S.L. Databank aan. Een gratis toegankelijke databank waar iedereen met een Viditelprogramma gebruik van kan gaan maken!!

Verder beginnen wij in dit nummer met een uitgebreide handleiding voor het programma Masterfile. U kunt deze handleiding naast de bestaande, maar hier en daar onduidelijke, gebruiken.

Wij hopen dat onze handleiding ertoe mag bijdragen dat u (nog) meer uit Masterfile kunt (gaan) halen.

Volgende maand zijn weer de overbekende HCC dagen. Ook wij zullen daar aanwezig zijn in de stand van Data-Skip. Mischien een goede gelegenheid om eens kennis te maken?

Tot zover weer mijn inleidend praatje. Ik wens u weer veel fijne Sinclair uurtjes toe met deze uitgave!

Arno Eijgenraam

De redactie op stap.....

Onder deze titel willen wij u en ons een indruk proberen te geven van de diverse bedrijven die zich in breed opzicht bezighouden met Sinclair en aanverwante produkten.

Als eerste bedrijf in deze reeks zijn wij op bezoek geweest bij **Data-Skip uit Gouda.**

Wat we moesten verwachten wisten we zelf ook niet. Ton Versluis, de man achter Data-Skip, had mij verteld dat ik zelfs helemaal niets moest verwachten, dus....

Vol goede moed en toch met enige verwachting trokken wij naar Gouda.

Data-Skip heeft als vestigingsadres een steeg: de Lange Willemsteeg. Welnu, dat kwam uit. In een steeg in het centrum van Gouda ontdekken wij achter gewone huisramen de contouren van Data-Skip.

Als je praat over een persoonlijke bediening, dan maakt Data-Skip dat zeker waar. Zoals gezegd bevindt het bedrijfje zich in de "omgebouwde hal" van de woning van Ton Versluis. Langs twee wanden vinden we de stellingen waar de soft- en hardware staat opgeslagen.

Hieronder vinden we artikelen van grote merken, maar zeker ook onder eigen merk van Data-Skip. Waarschijnlijk heeft u in ons blad of in andere de advertenties weleens gezien van Data-Skip. Wat hierbij opvalt zijn de (bijna belachelijk) lage prijzen: het lijkt er soms op of Ton z'n spullen gewoon "weggeeft". Ton is daar duidelijk over. Hij vindt door de bank genomen de software prijzen veel te hoog. Op deze manier blijft het probleem van het kopiëren bestaan. Wanneer de prijzen beduidend zullen gaan zakken, zal ook het probleem van het kopiëren snel uit de wereld zijn. Aldus de mening van Ton Versluis, die dit ook in praktijk wil brengen. Uit het assortiment van Data-Skip komen dus prijzen tevoorschijn die we voordien niet voor mogelijk achtten.

Toch is ook hier sprake van een klein probleem: de konsument vertrouwt lage prijzen niet. Het idee van "het zal wel niets zijn" komt hier om de hoek kijken. Maar goed, de klanten van Data-Skip weten inmiddels wel dat het ook anders kan.

De sfeer in de winkel van Data-Skip (alleen zaterdag geopend) is gemoedelijk, klanten kennen elkaar van gebruikersgroepen of andere ontmoetingsplaatsen. Problemen worden in onderling overleg opgelost. Als Ton zelf niet uit een probleem komt dan zegt hij dat ook en schakelt iemand anders er bij in. Er wordt dus in zo'n geval geen loos advies gegeven!

Ook klanten van ver buiten Gouda kennen Data-Skip. Men kan er namelijk ook per postorder kopen. Voor mensen die Data-Skip (nog) niet kennen: tijdens de HCC dagen op 22 en 23 november a.s. in Utrecht heeft u de kans om kennis te maken met zowel Ton Versluis als met ondergetekende. Wij staan dan beiden in de stand van Data-Skip!

Tot slot van dit kleine verslagje nog even het volgende:

ik denk dat Ton goede ideeën heeft en dat hij een kans verdient in het Sinclair wereldje. Zijn manier van klantbehandeling is te waarderen en kom je jammer genoeg in veel grote bedrijven niet (meer) tegen. Begrijpt u me goed: er zijn natuurlijk een heleboel bedrijven waar dat wel goed geregeld is!

Tenslotte willen wij Ton en huisgenoten bedanken voor de prettige ontvangst met de koffie.

Data-Skip: SUCCES!

Alle middelbare scholen krijgen een computer

Den Haag — Alle 2250 scholen voor lbo, mavo, havo en vwo in Nederland krijgen vóór begin 1989 de beschikking over een computernetwerk. Ten minste drie leerkrachten per school worden gedeeltelijk vrijgesteld om een nascholingscursus op dit gebied te volgen.

Dat is het resultaat van een overeenkomst tussen het ministerie van onderwijs, de overkoepelende onderwijsorganisaties en de bedrijven Philips, IBM en CompuData. De overheid steekt 47 miljoen gulden in het project, het bedrijfsleven moet 113 miljoen opbrengen.

Scholen mogen nu nog zelf uitmaken of er een apart vak van wordt gemaakt of bij voorbeeld bij wiskunde onderbrengen. De overheid gaat er in de toekomst regels voor maken. De mogelijkheid bestaat dan, dat computerkunde een eindexamenvak wordt.

Doel van het project is ons land in staat te stellen de achterstand in te halen die het op het gebied van de informatietechnologie in het onderwijs heeft. Het zogeheten NIVO-project (Nieuwe Informatietechnologie in het Voortgezet Onderwijs) is onderdeel van het Informatica-Stimuleringsplan.

De 7000 computerdocenten die het plan vergt, zullen worden geschoold door de lerarenopleidingen. Dertig leerkrachten hiervan krijgen bij de drie bedrijven een opleiding in de informatiekunde om daarna op hun beurt collega's van de lerarenopleiding wegwijs maken.

*** SINCLAIRTJES *** COMPUTER SERVICE LIJN ***

Ik zoek kontakt met mensen die mij kunnen helpen met het aanpassen van **Tasprint** aan een **Brother HR5** aangesloten aan Interface I. Tevens mensen gezocht die bezig zijn met het maken van programma's op het gebied van de Nederlandse taal. (spelling, grammatica, poëzie e.d.)

Gerard Schelvis, Fagelstraat 3, 2334 AV Leiden. Tel.:071 - 174433.

Te koop: PC 1500 computer + CE155 (8k. uitbreiding) + CE150 (printer / cassette interface) + ned. boeken + div. Prijs: Fl. 600,--

H.D. Maatjes, Vermeerstraat 48, 3362 XW Sliedrecht. Tel.:01840 - 17809.

Hulp aangeboden bij alle adventures. Tips en kaarten zeer welkom.

Hans Fousert, Plataanstr. 28, 3297 XS Puttershoek. (postzegel voor antwoord)

Te koop gevraagd: Interface I voor de Spectrum.

R. Lemmens, Telefoon 01854 - 3542.

Kontakt gezocht met mensen die bezig zijn met astronomie, bridge, schaken en algemeen technisch.

P.H.M. van de Kant, Gestelsestr. 183, 5654 AK Eindhoven. Tel.: 040 - 526774

Hulp gevraagd bij het programma **Tijdverschijnselen**. Een Basicode programma. Het invoeren van data geeft problemen. Wie helpt?

Janssen, Tel.: 01840 - 14988.

Sinclair-tjes worden **GRATIS** geplaatst voor en door lezers van dit blad.

Voorwaarden: de teksten mogen niet commercieel zijn, plaatsing geschiedt in volgorde van binnenkomst, zolang de ruimte dit toelaat.

Inzenden voor de 10e van de maand, schriftelijk.

Voor informatie over dit blad, de **COMPUTER SERVICE LIJN** (C.S.L.), advertentietarieven, publicaties e.d. kunt u kontakt opnemen met:

A. Eijgenraam
Lavendelstraat 19
2563 PP 's-Gravenhage

Vidibus : 400011799
Telefoon : 070 - 231174

Telefoonnummer C.S.L. databank: 070 - 251589

- SUPERFILE, een pracht bestandsprogramma, 64 kolomsorteert naar 12 kenmerken. Voor adressen, boeken, platen e.d. Microdrive compatibel.
 Zeer goedkoop f. 19,-
- GROOTBOEK '85, een echt grootboekprogramma voor een vriendelijke prijs. Geschikt voor bedrijven en verenigingen. Inclusief V & W rekening en BTW-overzicht. f. 49,-
- KASBOEK, dit programma brengt orde in Uw financiële situatie. Geheel vernieuwd!! Met maandtotaal en overzichten naar 30 rekeningen apart. Microdrive-compatibel. Heel mooi. f. 24,-
- GEB-STAND, houdt Uw energieverbruik bij en berekent vroegtijdig bij terugbetaling. f. 9,-
- IQ-TEST, laat de computer Uw intelligentie berekenen met deze standaard IQ-test. f. 9,-
- SKIP, 64 Nu gebruikt u 64 karakters per regel in uw eigen programma's. Ook in kleur. Slechts 1349 bytes lang en op elk adres in te laden. Bovendien geschikt voor Opus/Microdr. f. 9,-
- MULTIPLE CHOICE, een geheel zelf in te richten vraag-en antwoordprogramma. Gegevens kunt U wegsaven als een zelfstandig programma !!!! Max. 300 vragen en 1200 antwoorden. Spot-prijs f. 14, 50
- ZODIAC, berekent Uw horoscoop en geeft uitgebreide beschrijving van uw karakter en levensloop. f. 24,-
- (maar ook dat van Uw vrienden en familie)
- SINCLAIR CASSNO, is Roulette op je Spectrum!!
 Speel je kans en incasseer de winst. Max. 6 spelers. Zeer fraai programma. Uw eerste inzet..... f. 24,-
- CENTAURI CHALLENGE, drie arcade-games voor de prijs van een. Speel je joystick aan flarden, met Birdy, Bounzai & Catchy Maniacs.
 100 % M.C. met snellader!! f. 22, 50
- CEDERICK, een Nederlands adventure: zoek de schatten in het kasteel.
 Maar pas op, want er is nog nooit iemand levend terug gekeerd. (Oh jee). f. 9,-
- BETTER-BASIC: Deze utility voegt 20 extra commando's toe aan Uw Sinclair-Basic w.o.: Repeat-Until, Doke, Break on/off, Set Paper/Ink, Zap, Screen en 10 commando's speciaal voor Sprite-Handling.
 Samen met de bijgeleverde Sprite-Editor kunt U 32 frames definiëren en 8 sprites onafhankelijk op Uw scherm laten bewegen. Een must voor iedereen die zelf zijn spelletjes maakt. f. 14, 50

- OPUS DISCOVERY 1, voor de snelle jongens. Een echte 3 1/2-inch drive. Zeer snel. f. 849,-
- SINCLAIR QL, de enige echte f. 979,-
- PRISM VTX-5000, Modem + interface in een. Met software in ROM. Onidex Viditel en de vele andere databanken voor ... f. 379,-
- SEIKOSHA GP 550 Een klasse printer met standaard en Near-Letter-Quality, 7 verschillende lettertypen. Parallel.
 Seneel interface voor GP 550. f. 799,-
f. 179,-
- SINCLAIR PLUS-toetsenbord. f. 139,-
- DK'ronics Centronics Interface, voor printen zonder problemen.
 Compleet. f. 159,-
- DK' GAMES PLAYER, joystick-interface met slowmotion draaiknop.
 Erg handig. f. 65,-
- DK' LICHTPEN, voor tekeningen f. 89,-
- DK' 3-KANAALS SOUND SYNTHESIZER, Met dit apparaat zet U elke Commodore in z'n beemd. f. 139,-
- MICRODRIVE EXP. SYSTEM, nu microdrive + Interface 1 + 4 cartridges met software. f. 379,-
- AVT MONITOR, Monochroom, Voor een haarscherp en stilstaand beeld. f. 399,-
- JOYSTICK + INTERFACE, samen nu voor .. f. 95,-

Bestellingen dmv. overmaking + f. 2, 50 porto op giro nr. 47 27 958 inv.
 Data-Skip, Gouda.
 Voor hardware geldt f. 5,- verzendkosten.
 Onder rembours PLUS f. 5,-

Onze winkel is geopend elke zaterdag van 9 tot 16 uur.
 Vraag ook onze gratis Spectrum-folder aan.

☎ : 01820 - 20581

Bezoek ons op de H.C.C.-dagen en let op onze aanbiedingen !!!

Bij elke bestelling ontvangt U van Data-Skip een sinterklaaskadootje!!
 (tot 5 december))

INTERFACE III

Heb je ook moeite om je spelletjes van tape naar microdrive over te schrijven, dan is hier de oplossing: de INTERFACE III. Het pakket bestaat uit een interface, een tape met software en een gebruiksaanwijzing. Het werkt als volgt:

Sluit de interface aan op de Spectrum, laad het spel wat je over wilt zetten. Bij het menu of i.d. aangekomen druk je op de rode knop, die zich op de interface bevindt, je stopt een lege cassette in je recorder en drukt een toets, waardoor het programma weggesaved wordt naar tape. Als dit gebeurd is, laad je de bijgeleverde software in en daarna het gesavede programma.

Als eerste laad je het screen (zo saved de computer het weg) en kijkt of er geen MC in staat, is dat wel het geval dan save je dat eerst weg, zoniet dan niet. Als dat gedaan is vraagt het programma of je de rest van de file in wil laden, dan save je dit weg en je hebt een copie van je spel. Dit interface saved zowel naar microdrive als naar tape.

Dit is in het kort de werking. Een paar kanttekeningen nog:

1. Bij het wegsaven van het screen is het heel normaal dat het middelste gedeelte verdwijnt.

2. Het succes van het overzetten is afhankelijk van het tijdstip waarop het spel dat je wilt overzetten op de markt is gebracht. De firma garandeerd dit met alle spelletjes die voor 1 mei 1985 in de handel waren.

3. Het programma is alleen bedoeld voor **eigen** gebruik!!

Het is verkrijgbaar bij:

MICRO CENTRE

Bridge Street

EVESHAM

WORCESTERSHIRE

ENGLAND

Het kost 39.95 Engelse ponden inclusief P&P

H. Verra

**** MASTERFILE ** MF - PRINT ** TASMERGE ****

De redactie ontvangt regelmatig vragen over het toch al veel besproken programma "MASTERFILE". Hier blijkt uit dat veel gebruikers toch niet helemaal uit de tamelijk ingewikkelde handleiding van AACKOSOFT komen.

Wij willen in een serie artikelen eens dieper ingaan op de gebruiksmogelijkheden van Masterfile, waarbij we stap voor stap de gebruiksaanwijzing van AACKOSOFT zullen hanteren.

Ook willen wij graag eens de "hulp programma's" voor MF in het daglicht zetten;

(1)	MASTER-
FILE	* bestandsprogramma met zeer uitgebreide mogelijkheden
(2)	MF-PRINT	* maakt printen mogelijk via Interface I
(3)	TASMERGE	* combineert tekstfiles met gegevens (adressen bijv.) uit Masterfile.
(4)	MASTER-
PROF	* utility programma voor samenvoegen bestanden

Deze artikelen zullen in een opvolgende serie behandeld worden.

In dit eerste deel van onze speurtocht door MF-land, eerst een korte beschrijving wat MF eigenlijk voor een programma is;

volgens de Aackosoft handleiding is MF een "systeem voor gegevens opslag". Dit is een zeer juiste benaming! Masterfile is dan ook een zeer krachtig hulpmiddel bij het opzetten en organiseren van bestanden in de breedste zin van het woord.

Daar het programma volledig in machinetaal geschreven is werkt het enorm snel, MF neemt slechts zo'n 8K van het geheugen af terwijl voor de bestanden ongeveer 31K beschikbaar is. Deze bestanden kunnen gesaved en geladen worden van zowel cassette als micro-drive.

Wanneer we MF vergelijken met andere bestandsprogramma's merken we op dat het volledig naar de wensen van de gebruiker in te richten is qua presentatie!! En juist deze mogelijkheid schept bij veel gebruikers nogal eens wat verwarring. Vandaar dat we in deze aflevering ons gaan wijden aan het werken / opzetten met MF.

MASTERFILE IN HET GEBRUIK:

Als we niet vergeten zijn CLEAR 57327 (versie 9!!) in te voeren, komen we in het hoofdmenu. Dit is een van de vele pluspunten van MF. Het prog. is volledig menu gestuurd (soms werkt dit ook weleens vertragend, hierover later). Op de eerste pagina zien we al heel wat informatie staan. Onderin het scherm zien we de statusregel waar we van links naar rechts het volgende kunnen aflezen:

(1) aantal ingevoerde/aanwezige dossiers

(2) aantal hiervan gekozen dossiers voor afbeelden en/of printen

(3) de resterende geheugen ruimte

Bovenin het scherm staat ook nog de naam van het bestand waar we mee werken. Bij aankoop van MF wordt een demo bestand meegeleverd. We kunnen hiermee gaan werken, maar het is natuurlijk leuker om zelf meteen aan de slag te gaan met ons "eigen" bestand.

Vandaar dat we eerst beginnen MF "leeg" te maken en wel als volgt:

We zorgen dat alle dossiers uit het demo bestand geselecteerd zijn en drukken op toets "P" en ter bevestiging "Y" om dit te wissen. Aan de tellers kunnen we zien of dit gelukt is.

(Overigens is MF beveiligd tegen abusievelijk wissen door telkens om een bevestiging te vragen!! elke andere toets dan "Y" annuleert die wisopdracht)

We zullen telkens een soort formule gebruiken om de werkwijze en volgorde uit te leggen, het karakter "e" gebruiken we voor "ENTER" terwijl de menu keuzen in hoofdletters staan.

De masker definities, voor elk bestand uniek, moeten ook verwijderd worden, en wel als volgt:

E;R;nummer of letter van masker;X;"Y" In het beeldscherm kunnen we volgen wat er precies gebeurt. Stap R t/m "Y" herhalen we tot er geen maskers meer aanwezig zijn waarna we met "M" weer terugkeren naar het HOOFDMENU.

De volgende stap is het wissen van de aanwezige veldreferenties in volgorde: N;E;"Y", we herhalen ook hier weer de laatste twee stappen totdat er geen referenties meer in het scherm verschijnen.

We keren weer terug naar het hoofdmenu met "M".

Deze "lege" versie kunnen we nu saven door te kiezen "V" en vervolgens "P" (PROGRAMMA EN "LEEG" BESTAND") waarna we een naam moeten invoeren, bijvoorbeeld "MF LEEG". Daar het in twee delen gesaved wordt verschijnt ook twee maal de tekst "Start tape, then press.....". Het voordeel zit hem natuurlijk in een kortere laadtijd.

```

O>REM W.M.W. Schellens 1984
30 OVER 0
40 LET c=0
80 FOR a=1 TO 13 STEP 2
81 LET c=c+1
84 BORDER c: PAPER c: INK 9: CLS
85 FOR b=1 TO 2
90 FOR x=0 TO 175 STEP a
100 PLOT 40,0: DRAW 175-x,x
110 NEXT x
120 FOR x=175 TO 0 STEP -a
130 PLOT 215,175: DRAW -175+x,-x
140 NEXT x
150 FOR x=0 TO 175 STEP a
160 PLOT 40,175: DRAW x,-175+x
170 NEXT x
180 FOR x=0 TO 175 STEP a
190 PLOT 215,0: DRAW -175+x,x
200 NEXT x
201 OVER 1
205 NEXT b
210 NEXT a
220 GO TO 10

```

```

O>REM W.M.W. Schellens 1985
5 LET x=.5
6 LET y=.5
10 LET p=2.05
13 BORDER 1: PAPER 1: INK 7: CLS
14 FOR z=1 TO 3
15 PLOT 128,88
20 FOR a=0 TO 75*PI STEP PI/p
30 DRAW x*a*SIN a,y*a*COS a
40 NEXT a
45 OVER 1
50 NEXT z

```

```

O>REM W.M.W. Schellens 1985
10 BORDER 1: PAPER 1: INK 7: CLS
15 OVER 0
20 FOR n=0 TO 2*PI STEP PI/180
30 PLOT 127,87
40 DRAW 127*COS n,87*SIN n
50 NEXT n
90 OVER 1: GO TO 20

```


C.S.L. SOFTWARE SERVICE.

Hebben we vorige maand de eerste tape gelanceerd ,met hierop een viertal programma's, inmiddels zijn we al weer aan C.S.L. 4 tape no. vier toe. We zetten ze even op een rijtje:

-C.S.L. no.1: bestand+ (in beta basic)
coördinaten
rekenen (met prof. Jolly)
gedachten raden
F 8.00 incl. handleiding

-C.S.L. no.2: printer routine van "Rik Koevoets"
voor de GP 500 AS
F 15.00

-C.S.L. no.3: printer routine van "Rik Koevoets"
voor de GP 550 (met interface 1)
F 15.00

-C.S.L. no.4: hier op komt in ieder geval een "universeel" bestands programma van de heer W.M.W. Schellens. Het programma is zeer gebruiks vriendelijk en laat zich makkelijk aanpassen voor b.v het printen van labeltjes enz.
BEDANKT HR. SCHELLENS!!!!!!

Nog even het volgende: C.S.L. tapes dienen schriftelijk bij de redactie besteld te worden. Onder vermelding van naam, adres en natuurlijk het tape nummer. De tapes worden geleverd tegen kostprijs. Een enkele uitzondering hierop zijn de printer routines no. 2 en no.3. U ontvangt de tapes degelijk verpakt en **op werking gecontroleerd** thuis. De tapes zijn van een acceptgiro voorzien met daarop het verschuldigde bedrag.

- - * * * * - -

OPROEP!!!

Nogmaals willen we de spectrum programmeurs oproepen hun zelf gemaakte programma's in te sturen voor opname in de programma bibliotheek. U doet hiermee een hoop mede gebruikers een plezier.

- - * * * * - -

**** De "PROCEED 1" ****

Voor diegene die op zoek is naar een sneller opslagsysteem dan de cassette recorder ,en daarnaast ook nog de aanschaf van een printerinterface in overweging neemt ,heeft de Duitse firma Logitek een "floppy en printerinterface " op de markt gebracht. De proceed 1 doet wat door menig computergebruiker als "ongewoon" zal worden bestempeld. Werden voorheen de zx spectrum en de commodore 64 als duidelijke concurrenten beschouwd , dan is een interface dat de spectrum met commodore randapparatuur laat werken toch niet iets alledaags te noemen. Alledaags of niet ,hier volgt ons relaas over de Proceed.

Bij het uitpakken van ons exemplaar was het eerste wat opviel het goed ogende uiterlijk van de Proceed. Het geheel is uitgevoerd in een zwartmetalen behuizing. "spectrum look???" De afmetingen van het kastje bedragen:11cm lang , 7cm breed ,2cm diep. Aan de voorkant bevindt zich de edge connector die achter in de userpoort van de spectrum wordt geschoven.

Aan de achterzijde bevinden zich de aansluiting voor de commodore 1541 disk drive, een centronics parallele uitgang, en een rood drukknopje dat o.a dienst doet als reset knop. Naast het interface wordt er een kabel voor de printer meegeleverd en een 60 pagina's tellende handleiding.

Nadat het interface achter in de spectrum gestoken is ,(uiteraard als hij uitstaat) ,en de spectrum wordt ingeschakeld, wordt er eerst een geheugencontrole gedaan. Boven in het beeldscherm verschijnt een Copyright regel met daarbij de hoeveelheid beschikbare geheugenruimte. De extra basic functies zitten in een eigen rom zodat er geen geheugenruimte verloren gaat. Wel wordt een basic programma 10 bytes opgeschoven doordat er extra systeemprogrammatuur is toegevoegd. De rom is softwarematig in en uit te schakelen zodat het interface niet noodzakelijk uit de spectrum hoeft te worden gehaald ,als we deze niet willen gebruiken.

De meeste gangbare printers zijn zondermeer op het interface aan te sluiten ,teminste zolang ze van een centronics aansluiting zijn voorzien. Het interface herkent zelf het type printer en zorgt voor de juiste initialisatie.

Als het interface aangesloten is komen er een aantal nieuwe basic commando's beschikbaar. Deze zijn: ONERR GOTO een fouttrap routine die we in de standaard spectrum moesten missen, en de opdracht NEW deze stelt ons nu in staat een aantal regels te wissen. NEW 10,100 wist b.v de regels 10 tot en met 100 in een basic programma. Beide opdrachten kunnen als direct commando worden gegeven. Het is echter ook mogelijk om ze in uw eigen programma te gebruiken. Daarbij moet er wel aan gedacht worden dat de programma's niet uitwisselbaar zijn.

De mogelijkheden van het interface als "printerinterface" zijn zeer goed te noemen. De gebruiker krijgt een zeer groot aantal mogelijkheden ter beschikking die naar hartelust zijn te combineren. Kijken we bijvoorbeeld naar het basic commando COPY dan zijn hier met diverse toevoegingen heel leuke dingen te doen. COPY *5,5 geeft b.v een screendump op A4 formaat. Deze opdracht heeft vele varianten en hiermee zijn heel fraaie resultaten te behalen. Ook is het mogelijk grapjes als spiegelen, vergroten, ja zelfs 1 karakter op A4 af te drukken. Al deze functies zijn in simpele basic commando's aan te roepen en te variëren. De aansturing van het interface verdient dan ook terecht "gebruikersvriendelijk" te heten. Ook heel aardig is de mogelijkheid om een deel van het spectrum geheugen als printer buffer te gebruiken. Zo is het mogelijk dat de printer iets aan het uitprinten is terwijl het programma gewoon verderloopt. De commando's LLIST en LPRINT blijven beschikbaar en krijgen er twee toevoegingen bij.

We zouden het doel van dit artikel een beetje voorbij schieten als we alle mogelijkheden van het interface afzonderlijk zouden noemen. Ze komen echter ruimschoots aan bod in de, (helaas Duitstalige), handleiding. Over de handleiding opzich kunnen we nog het volgende zeggen. Alle mogelijkheden van het interface worden hierin behandeld. Een nadeel is echter dat de handleiding bol staat van de verwijzingen. Als naslagwerk is deze ook zeker niet geschikt.

Volgende maand zullen we eens bekijken hoe het interface en disk-drive in combinatie met de spectrum werken. Wilt u meer weten over Proceed 1, bij de redactie staat een demonstratieexemplaar. Het interface wordt geleverd door Filosoft in Groningen. Deze heeft ons ook ons testexemplaar bezorgd. Het interface kost F. 290,00 incl. kabel.

Toon Beenen

Ditjes en Datjes, van alles wat

Met ingang van januari 1986 moeten wij het abonnement helaas verhogen in verband met verhoogde posttarieven. Vanaf januari kost een abonnement **Fl. 26,50** per jaar. In januari zult u bij uw blad een acceptgirokaart aantreffen a **Fl. 1,50**. Wij vragen uw begrip en medewerking hiervoor.

Arno Eijgenraam

Enquete...

Tot op dit moment hebben veel mensen hun enquete formulier ingestuurd. Er zijn er echter ook van wie wij dit formulier nog niet hebben ontvangen. Wilt u, als dat bij u het geval is, dit alsnog doen? Zoals wij al eerder hebben geschreven is meedoen niet verplicht, maar wij verzoeken u toch om mee te doen! Alvast bedankt.

Met de verwerking van de tot nu toe binnengekregen formulieren zijn wij al gestart. Over het algemeen schijnt het blad aan uw verwachtingen te voldoen. In het november of december nummer komen wij nog uitgebreid op de enquete terug. Tot dan.

42 kolommen in Beta Basic....

Enkele mensen vroegen ons of het mogelijk zou zijn om de 42 kol. routine uit het Basicode vertaalprogramma op te nemen in Beta Basic. Dit blijkt niet te kunnen! Wel hebben wij van Rik Koevoets vernomen dat er een 64 koloms routine komt die wel competitie zal zijn met Beta Basic! We houden u op de hoogte.

169.00

Protek
1200 MODEM

169.00

TECHNICAL SPECIFICATION

Operational Modes

The unit operates in 2 modes:

1200/75

The modem transmits data at 75 Baud (390/450 Hz).

The modem receives data at 1200 Baud (1300/2100 Hz).

The modem operates in full duplex.

1200/1200

The modem transmits data at 1200 Baud (1300/2100 Hz).

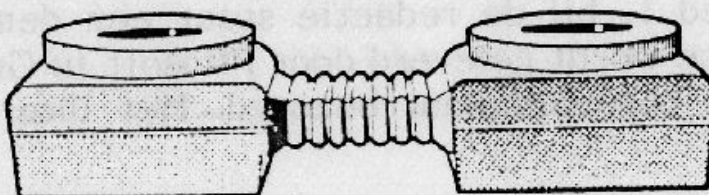
The modem receives data at 1200 Baud (1300/2100 Hz).

The modem operates in half duplex.

There will be no echo back from the remote end.

RUEB

Fred. Hendrikslaan 141
2582 BZ • GRAVENHAGE
070-55 99 19 Holland

HOE ZET IK HET OVER !!!!

Vorige maand hebben we de "hoe zet ik het over" service gelanceerd. We hebben hier een aantal zeer leuke reacties op gehad. Helaas zien we ons genoodzaakt om, voor wat betreft de wafa drive, even pas op de plaats te maken. De wafa drive schijnt nogal veel problemen te geven omtrent het overzetten van programma's.

Wie werkt er met een wafa drive en heeft hier ervaringen mee??? Graag even contact opnemen met de redactie afd. software service. U kunt voor de microdrive en de opus natuurlijk uw overzet problemen in blijven sturen. We doen ons best.

=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X=X

SUPERFILE.

Een bestandsprogramma van DATA SKIP in GOUDA. Superfile is een programma dat onder de universele bestandsprogramma's valt. Na het inladen van het programma wordt u eerst gevraagd of u een kopie van het programma op micro drive wilt. Zo ja dan copieert het programma zichzelf naar micro drive. Het programma maakt gebruik van 64 karakters per regel en biedt derhalve de mogelijkheid om een behoorlijke hoeveelheid informatie op het beeldscherm te zetten. We kunnen max. 12 velden van elk 25 karakters definiëren. De veldnamen mogen niet langer dan 12 karakters zijn. Een standaard adresbestand biedt ongeveer plaats aan 300 z.g.n. kaarten. Voor de hobbyisten is er nog de mogelijkheid een kleine hardware uitbreiding bij het programma te krijgen.

Met deze uitbreiding is het mogelijk om automatisch te telefoneren.

Laten we de voor en nadelen van superfile eens op een rijtje zetten:

voordelen: -door 64 karakters een redelijke hoeveelheid informatie in een keer op het scherm.

-microdrive en opus compatible.

-efficiënt gebruik van de geheugen ruimte.

-gebruiksvriendelijk (nederlandstalig).

-overzicht van het aantal nog beschikbare kaarten.

- nadelen: -programma is erg langzaam.
- invoer gaat langzaam. (hierdoor snel typfouten).
- door de beveiliging van het programma is er door de gebruiker niet makkelijk iets voor eigen gebruik aan te passen.
- Beperkte printermogelijkheden.
- Door het altijd aanwezig zijn van het veld "telefoon", is het programma niet echt universeel.

Tot zover Superfile van data skip in GOUDA. Het programma kost F 19,00 en is te bestellen bij data skip. Meer weten? C.S.L heeft een demonstratie exemplaar.

A. Beenen

- - - * * * * - - -

DIABETES DUURT EEN LEVEN LANG.

Diabetes (suikerziekte) laat je nooit meer los. De wetenschap is er nog steeds niet in geslaagd deze volksziekte uit te bannen. Iedereen kan het krijgen, van jong tot oud.

Steun dat wetenschappelijk onderzoek, steun het Diabetes Fonds Nederland!

**GEEF'S VOOR
DIABETES**

POSTGIRO 5766 T.N.V. DIABETES FONDS NEDERLAND, AMERSFOORT.
NATIONALE DIABETESWEEK 11 T/M 17 NOVEMBER 1985.

Een dagje Londen.

Ziehier een verslag van een paar dagen Londen, het mekka van de computers.

De hoofdstad van het land waar het voor ons, Sinclair gebruikers, allemaal is begonnen. Wie zo af en toe een Engels computerblad in kijkt, bijvoorbeeld Sinclair User of Your Computer, zal denken dat in Engeland de computer een belangrijke plaats inneemt.

Dit is ook zo, kijk maar eens naar het aantal adverteerders in de plus minus 8 verschillende Engelse bladen voor Spectrum en de overstelpende hoeveelheid software die in Engeland wordt geproduceerd. (wel eens Nederlandse software in de winkel zien liggen?)

In zekere zin is hiervoor een historische verklaring. Simpel omdat de ZX-80 t/m de QL Engelse produkten zijn en de Britten zich erg aangetrokken voelden tot "hun" computer, net zoals wij ons aangetrokken voelen tot "ons" Heinekenbier en "onze" Philips T.V. Opvallend is, dat Sinclair sterk de boventoon voert. Commodore en MSX zie je veel minder dan in Nederland. De plek van verkoop verschilt nogal. Ook speelgoedzaken en drogisterijen verkopen in Engeland computers. En de software zie je, behalve in speelgoedzaken en computerzaken, veel in platenwinkels. Vaak zijn dat enorme winkels waar ze naast platen, ook video's, boeken en software verkopen.

Hoewel ik niet echt onder de indruk was van de sortering.

Wat me verder is opgevallen, is, dat de Spectrumvoorraad bij de radio en T.V. winkel enorm groot is. Soms tot 40 a 50 Spectrums zie je in een hoekje staan. (Deze winkeliers zullen vast niet blij zijn met de recente prijsverlagingen.) Ook zie je veel Flat Screen T.V.'s, de zgn. platte beeldbuis T.V. in broekzakformaat. En inderdaad zijn ze niet veel groter dan een briefkaart, en je steekt ze zo in je binnenzak.

De ontvangst is in Engeland erg goed en het beeld is haarscherp. (Zelfs de ondertiteling is erg goed te lezen.) Maar voor Nederland is het apparaat niet zo erg geschikt. Alleen Nederland 2 is er mee te ontvangen.

Maar vooral de hoeveelheid computerwinkels is enorm. Er is zelfs een straat in Londen waar ze alleen maar computers en randapparatuur verkopen.

Londen of Engeland is niet echt goedkoper dan Nederland. Zeker als je de reiskosten erbij optelt, is het nauwelijks de moeite waard om de Noordzee over te steken om in Londen te gaan "computer-shoppen". Dit is ook te wijten aan het Engelse pond, wat momenteel nogal sterk in het zadel zit. (+/- F. 4,50). Sommige apparaten, met name printers, zijn in Engeland zelfs veel duurder.

Toch is het zeker de moeite waard om eens te gaan kijken in Londen. (retourtje met de boot +/- Fl. 100,--). Je kunt er echt je computerhart eens lekker ophalen. Eén ding viel me tegen: ik had me er zo op verheugd, maar niemand heb ik zien rijden in het Sinclair karretje, de C-5!

Ton Versluis

INFORMATIE - En advies geven we graag. U kunt schrijven naar: FiloSoft, Postbus 1353, 9701 BJ Groningen, of gebruik maken van ons telefonisch spreekuur op de vrijdag: 050-137746.

BESTELLEN - Kunt u door storting van het verschuldigde bedrag + F 3,50 verzendkosten op giro 20792 t.n.v. FiloSoft Groningen of door het sturen van een girobetaalkaart of bankcheque naar FiloSoft, Postbus 1353, 9701 BJ Groningen. Bij de bestelling dient u het merk van uw computer, en de naam van het gewenste product te vermelden. Telefonisch bestellen is ook mogelijk, verzending vindt dan (tegen meerprijs) onder rembours plaats.

TOTO - Houdt de voetbalkompetitie bij en geeft voorspellingen. Ook andere sportcompetities kunnen worden verwerkt, mits er geen sprake is van al te grote verschillen. Nieuwste versie F 49,50

VERKEER - Is een monsterpakket dat uw kennis van de Nederlandse verkeersborden test. VERKEER is zo ontworpen, dat het voor verschillende doeleinden gebruikt kan worden. Het overzicht van de goede en foute antwoorden en de door de gebruiker zelf in te stellen snelheid bijv. maakt het geschikt voor rijbewijshalers, voor scholen, als gezelschapsspel en als (verrassende) test voor mensen met een jarenlange rijervaring. F 59,00

PROCEED I INTERFACE - Dit is een fantastisch stukje hardware met twee belangrijke functies die onafhankelijk van elkaar, maar ook tegelijkertijd gebruikt kunnen worden. + De PROCEED is allereerst een printerinterface voor printers met een parallelle ingang, met meer mogelijkheden dan alle andere. Software laden is niet nodig. De "COPY"-functie werkt ook met commerciële programma's en is daarnaast te definiëren voor: beelduitsnede, horizontale en verticale vergroting etc. - De PROCEED koppelt zonder probleem direct een tot vijf stuks Commodore 1541 disk drives aan de Spectrum. Voor de besturing kiest u gewoon uit de Spectrum-, de Microdrive- of de Commodore-begrippen. + Verder geeft de PROCEED nog een uitbreiding van de Spectrum Basic, met begrippen als BOOT en ONERR GOTO. + Tenslotte zit er een RESET-knop op, die ook machinecode kan onderbreken zonder de inhoud van het geheugen te vernietigen. De PROCEED I is een aanrader voor iedereen die NIET met INTERFACE I van Sinclair werkt. Het prijsje..... F 290,00

ANIMA - De animatie-processor voor de ZX-Spectrum. ANIMA stelt u in staat op de computer uw eigen tekenfilms te vertonen. U kunt daarbij uitgaan van een zelfvervaardigd beeld, of van een van de vele figuren die in de bibliotheek van het programma bijgeleverd worden. ANIMA is full-machinecode, en voor de serieuze gebruiker van onschatbare waarde. Met demo en duidelijke Nederlandstalige handleiding. Wordt verwacht in oktober, prijs ca. F 99,00

BETA BASIC 3.0 - De allernieuwste versie met tientallen extra's waaronder WINDOW's, PROCedures en CSIZE voor naar keuze 1 tot 64 of meer tekens per regel. Dit programma maakt de Spectrum-Basic tot een van de krachtigste ter wereld. MD-compatible, met uitgebreide Nederlandstalige handleiding en demo-programma. F 87,50

TASWORD TWEE - DE tekstverwerker. Geheel Nederlandstalig, geeft 64 karakters per regel. Tal van opties van duurdere computers behoren met TASWORD ook op de Spectrum tot de mogelijkheden. Ideaal voor A4-printers. Ook te gebruiken met de Microdrive. Duidelijke handleiding (MSX-versie leverbaar). F 70,00

TASDWARS - Kan worden opgenomen in Tasword Twee. Drukt de tekst van Tasword Twee dwars op het papier van de Seikosha GP-50S, de ZX printer of de Alphacom. Het produceert telkens 3 stroken met letters van normale grootte die samen een vel A4 vormen. F 34,50

Beste lezers,...

Hier weer een aantal zaken die in geen enkele rubriek zijn onder te brengen omdat ze zo algemeen zijn.

Ten eerste het volgende: we kregen enige tijd terug een brief van een importeur van Sinclair produkten met de volgende adressering op de enveloppe:

Maandblad Sinclair Verbruikers

Ik weet niet wat de mensen van ons denken, maar dat we Sinclair computers zouden eten is wel het laatste wat we doen!!

Voor de QL is een eigen printer op de markt verschenen. De QL software pakketten werken direct op deze matrixprinter. Hij werkt met 100 afdrucktekens per seconde, print bi-directioneel (twee kanten dus), zoekt logisch (logic seeking, = weg van de minste weerstand in positieve zin), en heeft de beschikking over de volgende lettertypen: Pica, Elite, Proportioneel, condensed, Italic, sub- en superscript. Verder kan hij onderstrepen en vet- en dubbel afdrukken. Voorwaar een hele rij van goede eigenschappen. Wie van u werkt met de QL en met deze printer? Graag willen wij dan eens uw ervaring vernemen!

Spectrum 128 is er!!! Nee nog niet direct naar uw winkelier hollen, want deze nieuwste Sinclair telg is nog niet in Nederland te krijgen! Wel in Spanje, daar wordt deze machine namelijk gemaakt ziet u. En vandaar dat ze hem daar ook als eerste verkopen. Andere geruchten zijn, dat Sir Clive met Dixons heeft afgesproken dat eerst de voorraad "gewone" Spectrums verkocht moet worden. Trouwens, de voor ons zo "gewone" Spectrum, die met die lekkere rubberen toetsjes, is uit de handel genomen. Daar voor in de plaats is nu alleen nog de Spectrum+ (+ staat voor duurder en een ander toetsenbord) leverbaar. Mocht u dus nog de zinnen hebben gezet op de eerste versie Spectrum, dan moet u zich haasten. Er zijn winkels die er nog voldoende hebben! (Misschien als tweede / reserve machine?)

C.S.L. terug in Viditel.....stond er vorige maand als vette kop in dit blad. Ja,....vergeet het maar. Veel mensen hebben ijverig de opgegeven pagina zitten intoetsen en.....bladzijde bestaat niet, toets opnieuw a.u.b. was dan het antwoord! Ook op de indexpagina (624) van Videotex buro Amsterdam kwam de C.S.L. niet voor. Het is te danken aan het feit (denk ik), dat wij zo'n positief abonnee bestand hebben, anders hadden veel meer mensen opgebeld met de vraag of wij onze lezers soms voor de gek houden, in het ootje nemen zou meneer de Uil zeggen. De oorzaak ligt in een aantal ontwikkelingen die zich in de tussentijd hebben voorgedaan.

Ten eerste, het geld. Een aantal pagina's in Viditel kost toch een paar honderd gulden. Deze zouden moeten betaald worden uit de opbrengsten van dit blad en de activiteiten van de C.S.L. Deze zijn echter van dien aard dat er van "opbrensten" eigenlijk helemaal geen sprake is. Sterker nog: er moet geld bij. Dus, financieel is het eigenlijk helemaal niet haalbaar voor ons. Jammer, maar we hebben een alternatief:

070 - 251589 DE C.S.L. DATABANK !!!

Jazeker! Een eigen databank voor iedereen. U weet wellicht wel dat wij al lang met zulke plannen rondlopen. Steeds weer ketste dat af, dan weer op geld, dan weer op techniek, maar nu is alles in orde. De testfase is begonnen. De C.S.L. bank wordt (en **blijft**) **gratis** toegankelijk voor iedereen die over een modem met Viditelprogramma beschikt. Dus met een standaard Viditel programma!!

De C.S.L. databank wordt officieel tijdens de HCC dagen geïntroduceerd, maar voor die tijd dus zoals gezegd al bereikbaar voor het uittesten.

Wat en hoe is de bedoeling?

Welnu, tijdens de testfase zullen wij de databank aansluiten gedurende de wisselende uren. Dus bijvoorbeeld een paar uur 's morgens, 's middags of 's avonds. Als de databank niet aan staat krijgt u ook geen gehoor, dus geen weggegooid kwartje!

Wanneer u verbinding heeft zijn de spelregels simpel: de hele databank werkt menugestuurd. U kiest een 0(nul), een één(1), een negen(9) of het bekende matje. Via de diverse menu's komt u dan bij de gewenste informatie.

In tegenstelling tot dit blad zal de databank geheel in kleur werken.

Wij vragen uw medewerking bij het uittesten van onze eigen C.S.L. databank: wilt u uw opmerkingen, kritiek, vragen e.d. zo spoedig mogelijk aan ons doorgeven?

Weet u nieuwtjes, tips e.d., wilt u deze ook doorgeven?

Heeft u, of uw gebruikersgroep bijeenkomsten, geef ze door!!

Kortom, **alles** wat u belangrijk vindt, kan ook belangrijk zijn voor medegebruikers. Dus.....**geef door!!**

In de C.S.L. databank zullen wij u ook op de hoogte houden van de beschikbare en goed werkbare modems. Ook in ons november nummer van dit blad komen wij met nieuws over modems. Het protek modem (akoestisch) voldoet goed, maar de volledige test is nog niet rond. Wij houden u op de hoogte!

Dus: **DE C.S.L. DATABANK, VOOR IEDEREEN, 070 - 251589**

SCREEN MACHINE

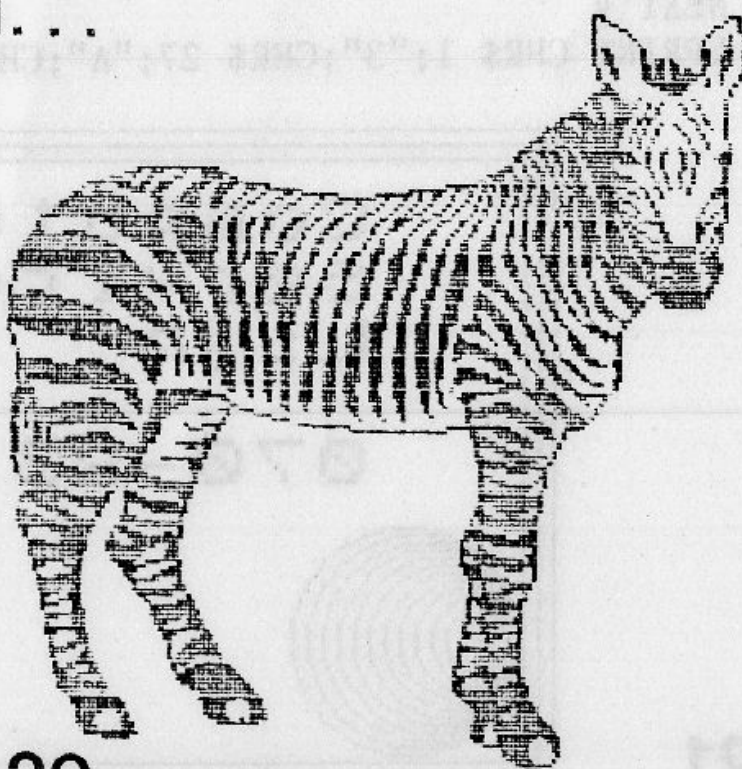

SCREEN MACHINE compiles
all text and udgs into
compact machine code
blocks that not only save
memory space, but print much
faster to the screen...

It also enlarges, flips
and reduces hi-resolution
screens...and...

Screencopies, gemaakt op een
Seikosha GP 550. M.b.v. de
screen-copy routine van Rik
Koevoets. (Verkrijbaar bij
de C.S.L.) en Interface I

Ingezonden door Dhr. C.
Lemmens en Zoon.

Van Nico Westerhof uit Groningen ontvingen wij de onderstaande listing om een screen copy te maken op een Smith Corona fastext 80 printer.

Het programma is van oorsprong anders, maar door Nico omgebouwd tot voornoemd.

Werkt met de volgende componenten:

Spectrum 16k/48k

ZX LPRINT III printerinterface

en de genoemde Smith Corona fastext 80 matrixprinter.

Totale duur van een screen: ongeveer 7 minuten, maar na kompilatie met een compiler ongeveer de helft.

Een voorbeeld werd ons door Nico opgestuurd. zie onder.
Nico, bedankt!

```
9980 REM SCREENCOPY DUUR: 7 MIN.
9981 LPRINT CHR$ 1;"3";CHR$ 27;"A";CHR$ 8;
9982 FOR y=168 TO 0 STEP -8
9983 LPRINT CHR$ 1;"5";CHR$ 27;"*";CHR$ 5;CHR$ 0;CHR$ 1;
9984 FOR x=0 TO 255
9985 LET p=POINT (x,y)+2*POINT (x,y+1)+4*POINT
(x,y+2)+8*POINT (x,y+3)+16*POINT (x,y+4)+32*POINT
(x,y+5)+64*POINT (x,y+6)+128*POINT (x,y+7)
9986 LPRINT CHR$ 4;CHR$ p;
9987 NEXT x
9988 LPRINT CHR$ 4;CHR$ 13;
9989 NEXT y
9990 LPRINT CHR$ 1;"3";CHR$ 27;"A";CHR$ 12;
```


*** * * VERVOLG ANTWOORDPAGINA * * ***

☐ Wil graag kontakt met medegebruikers.

Speciaal doel? Nee / ja namelijk

.....

☐ Biedt zich aan om andere gebruikers te helpen

☐ Vraagt hulp van medegebruikers

A.u.b. alle vragen zo volledig mogelijk invullen.

Wij garanderen dat gegevens van abonnees en deelnemers in de Computer Service Lijn niet voor commerciële doeleinden zullen worden vrijgegeven.

Datum:.....

Handtekening:.....

opgave tekst SINCLAIRTJE (zie voorwaarden binnenin) of uw suggestie

uw ZELFGEMAAKTE programma kunt u opsturen ter publikatie in dit blad.

Het liefts opsturen per cassette, maar ook uw listings zijn welkom.

Z.O.Z.

*** VERVOLG ANTWOORDPAGINA ***

O Wil graag kontakt met medegebruikers.

Speciaal doel? Nee / ja namelijk

.....

O Biedt zich aan om andere gebruikers te helpen

O Vraagt hulp van medegebruikers

A.u.b. alle vragen zo volledig mogelijk invullen.

Wij garanderen dat gegevens van abonnees en deelnemers in de Computer Service Lijn niet voor commerciële doeleinden zullen worden vrijgegeven.

Datum:.....

Handtekening:.....

opgave tekst SINCLAIRTJE (zie voorwaarden binnenin) of uw suggestie

uw ZELFGEMAAKTE programma kunt u opsturen ter publikatie in dit blad.

Het liefts opsturen per cassette, maar ook uw listings zijn welkom.

Z.O.Z.